

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ - ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός, σφύεται άμα
δειξη πώς δε φοβάται την
άληθεια—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φυ-
σικούς της κανόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Η' * ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΚΗ 7 ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ 1910 * ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΑΡΙΘ. 2 * ΑΡΙΘΜΟΣ 378

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΗΜΟΣ. 'Ο Μπαρμπα-Γαρδικας.
- ΜΑΝΟΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ. Για 'Ωδεία και για τ' 'Ωδειο (άπόσπωμα).
- Θ. ΚΑΤΡΑΪΑΝΗΣ. Γλάρος.
- Α. Μ. ΜΟΙΡΑΣ. Καινούρια βλαστάρια.
- Ο ΝΟΥΜΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΒΑΝΙΤΕΣ. (Άρθρο της 'Αρβανιτικής εφημερίδας «Dielli»).
- ΣΤΕΦΑΣ. Τσιγγάνα.
- Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ. Τα «Γεωργικά».
- ΠΕΤΡΟΣ ΨΗΛΟΡΕΪΤΗΣ. Σπασμένες ψυχές (τέλος).
- ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ ΒΛΑΣΤΑΡΙΑ

«Ω τένα, Κάδμου του πάλα
νέα τροφή...»

Με το στίχο του Σοφοκλή χαιρετίσα τους νέους μας σ' διάβασα πηγή περασμένο «Νουμά» τή με γ α λ η είδηση, πώς φοιτητές του Έθν. Πανεπιστήμιου, παληκάρια ευγενικά της Ίδεας, συναγρινηθήκανε και κάμανε 'Αδερφάτο, να δουλέψουνε για της Ίδεας τ' εξάπλωμα. Δυο εΐδησες μεγάλες και χαρούμενες μας έφερε ε τελευταίος Νουμάς: τή μιὰ με τ' γράμμα στον κ. 'Αλεξ. Πάλλη και τήν άλλη με τ' άρθρακι του κ. Γ. Δ. Ένα 'Αδερφάτο της Δημοτικής στην 'Ανατολή, κ: άλλο 'Αδερφάτο, τον ίδιο καιρό, στην 'Αθήνα, και μάλιστα μέσα σ'ό Πανεπιστήμιο, και μάλιστα κάτω από τή μύτη του κ. Μιστριώτη και κάτω από τή διδασκαλία του κ. Χατζηδάκη—άφοδ' ο πυρήνας του φοιτητικού αδερφάτου βρίσκεται μέσα σ'τ' Φιλοσοφική Σχολή. Και σ'α συλλογιστεί κανείς αυτά τ' δυο 'Αδερφάτα που μαζί μαζί ξεπεταχτήκανε, και σ'α βάλει πλάι τους τ' 'Αδερφάτο «δ Σολωμός» που ιδρύθηκε σ'ό 'Ηράκλειο της Κρήτης, τ' 'Αδερφάτο «Γλώσσα και Ζωή» που λουλούδιασ τώρα τελευταία σ'τ'η Κόνια της Μικρής 'Ασίας και τ' 'Αδερφάτο «Σεράπιον» που δουλεύει με ζηλεμένο σύστημα και πειθαρχία σ'τ'η 'Αλεξάνδρεια, βγάζοντας και δικό του περιοδικό, καθώς και τή «Σοσιαλιστική δημοτικιστική Ένωση» που πασιζούνε να ιδρύσουνε φωτισμένα Ρωμιόπουλα σ'ό Μόναχο—σάν τ'α συλλογιστεί κανείς αυτά τ'α σημαντικά γεγονότα, σπρώχνεται σ' έναν ένθουσιώδη χαιρετισμό της Νιότης που άδραξε τ'ο Μεγάλο Ζήτημα σ'α χέρια της νάν τ'ο φέρει μιάν ώρα γληγορώτερα σ'τ'η Νίκη.

Ξεχωριστή σημασία, άνάμεσα σ' αυτά, έχει τ'ο Φοιτητικό 'Αδερφάτο, άφοδ' ε άγώνας του δε γίνεται μοναχά για τόν πνευματικό ξεσκαλωμό της πατρίδας μας, μα και για τόν εξαγνισμό

του Πανεπιστήμιου, που τ'ο βαραίνει, τόσα χρόνια τώρα, τ'ο άγος για τ'α Βαγγελικά και ή εθνική κατάρτα για τ'ο σχολαστικισμό που σκόρπισε σ' αλάκαιρη τή Ρωμιούσση.

Τ'ο Φοιτητικό 'Αδερφάτο έρχεται σήμερα να εξαγνίσει και να ξαναγεννήσει. Τιμή και δόξα σ'α καινούρια βλαστάρια της Νέας Γενιάς.

Α. Μ. ΜΟΙΡΑΣ

ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ,

Σ'ε όλες τις φιλολογίες των νεώτερων εθνών εΐ μεταφρασες κλασικών έργων στάθηκαν μορφωτικό, πολιτιστικό μέσο, τόσο άνωτερο, όσο μιὰ φιλολογία βρίσκεται ακόμα σ'α πρώτα της βήματα. Σ'τ'η δική μας νέα φιλολογία ή μεταφραστική εργασία δέν είναι πλούσια. Είναι αλήθειά πως τ'α τελευταία χρόνια είχε άνάψει κάποιος ζήλος μεταφραστικός, όμως κι αυτόν τόν χαραχτήρισε ή βία και τ'ο αυτοσκέδιο. Κι αν εξαίρει κανένας τ'α λιγοστά, μα θαυμαστά δείγματα της μεταφραστικής ικανότητας του Μαβίλη και του μακαρίτη Κογεβίνα, τ'άλλα τόσα του 'Αργύρη 'Εφταλιώτη και τήν ευσυνείδητη, μα δίχως σπαρταριστό ποιητικό αίσθημα, εργασία του Καλοσγούρου (τις τόσο παινεμένες μεταφρασες του Ζουφρέ, του Σίμου Μενάρδου και του Νιρβάνα δεν τις γνωρίζω δυτυχώς), ε,τι γνωρίζω άπ' τή λοιπή μεταφραστική παραγωγή έμας των άλλων, μου φαίνονται δοκιμές και γυμνάσματα, κάποια ίσως καλοπροαίρετα, μα δίχως και πολλή καλλιτεχνική σημασία.

Δίχως αξία δέν είναι βέβαια ή πολλή μεταφραστική εργασία ενός Βικέλα και πολύ περισσότερο του Πολυλά. Μα τ'ο μισό και νόθο και πλαδαρό της γλώσσας του ενός χαλαρόνει πιότερο τ'ο κάπως άστονο της καλλιτεχνικής του μόρφωσης, με όλη τήν πολλή δεξιότητα και τήν άρκετή ζωντανευτική ικανότητα, που δέν μπορεί να τ'ο άρνηθει κανείς, τ'ο σφαλμένο πάλι και τεχνητό του γλωσσικού συστήματος τ'ο άλλου καταφέρνει να μην άφίνει νάρθει σ'ε πλήρ'α ένεργεια τ'ο τόσο βαθύ και δυνατό αίσθημα της τέχνης, που χαραχτήρισε κάθε εργασία τ'ο σημαντικότερου άπό τ'ους νεοέλληνες λόγιους.

Τ'ο πρώτο ζωντανότερο μεταφραστικό πιχείρισμα είναι άναμφίβολα τ'ο 'Αλεξ. Πάλλη κ' ή μεταφραση της «'Ιλιάδας» σημαδέβει ένα σταθμό σ'α γράμματά μας. Σταθμό φιλονεικούμενο βέβαια, μα όχι και γι' αυτό λιγότερο σημαντικό. Μια εργασία, συνδεμένη τόσο με τή γλωσσική επανάσταση, όσο

και με τόν τρόπο που μεταφράζονται τ'α ποιητικά έργα, δέν μπορούσε να μην κινήσει τήν αντίλογια. Όσοι, έξόν άπό τή γλωσσική μέθοδο του μεταφραστή της «'Ιλιάδας», κατάκριναν και τή μεταφραστική του μέθοδο, ξεχασαν πως ο 'Αλεξ. Πάλλη δε θέλησε να μας δώσει αΐτούσιο, πιστά κι άσστηρά τόν ίδιο κόσμο των πατριαρχικών χρόνων τ'ο 'Ελληνισμού, αλλά να τ'ο άλλάξει τήν εΐδη τ'ε ρωμείκη, δίνοντάς της κάπιο κλέπτικο, άρματωτικό χρώμα. Με πρόμοιον τρόπο έχουμε άριστουργήματα μεταφραστικά σ'ε φιλολογίες των εθνών και μ'αυτό τ'ο νόημα γένεται κ' ή «'Ιλιάδα» τ'ο Πάλλη τ'ο πρώτο αξιότερο καλλιτεχνικό μεταφραστικό μνημείο σ'α ρωμείκα γράμματά.

«Τ'α Γεωργικά τ'ο Βεργίλιου» που παρουσιάζονται τώρα αμεταφραμένα άπό τόν Κωνσταντίνο Θεοτόκη, είναι ένας δεύτερος σταθμός σ'τ'η μεταφραστική εργασία της εποχής μας. Τ'ο έργο του λατίνου ποιητή στίκει βίβλια μακρὰ ώστε να δύνετκι και νάντικρύσει τήν ποιητική αξία της «'Ιλιάδας», όμως εκείνο που τ'ο κάνει να πάρει μιὰ σημασία ξεχωριστή σ'α γράμματά μας είναι ή καλλιτεχνική αξία της μετάφρασής του. Ό τρόπος τ'ο μεταφραστή των «Γεωργικών», διαφορετικός άπό τ'ο Πάλλη, θέλει να δείξει αΐτούσιο τόν ποιητή που μεταφράζει, ν' άποδώσει τ'ο συνειδητό τεχνικό, τ'ο μετρημένο, τ'ο λογαριασμένο, τ'ο συγκρατημένο της λατινικής τέχνης. Όταν θυμηθούμε τ'α ποιήματα τ'ο Μαβίλη, όταν θυμηθούμε τή διηγηματογραφική εργασία τ'ο ποιητή τ'ο «Κάη» και τ'ο «'Ακόμα», δέν είναι δύσκολο να νοιώτουμε τήν προτίμηση τ'ο τελευταίου να μας γνωρίσει σ'ε ρωμείκη φωνή ένα άπ' τ'α πιο όμορφα έργα της λατινικής ποίησης. Η προσπάθεια της μορφικής άριότητας χαραχτηρίζει τ'ους σημερινούς Κορφατες φιλόσοφους. Τ'α «Γεωργικά» δέν είναι άπό τ'α μεγάλα έργα των αΐωνων. Ένα διδαχτικό ποίημα, όπως είναι, δέν πιστέβω κίολα να μπορούσε να φτάσει σ'ε άνωτερο ποιητικό ύψος. Μα πάλι σάν ποίημα διδαχτικό μένει άριστούργημα κ' είναι τ'ο δροσερότερο και τ'ο άραιότερο άπό όλα τ'ο είδους του, όσα δηλ. γνωρίζω. Κάτι πιο πολύ ακόμα: ξεβγαίνει άπό τ'ο είδος του σ'ε πολλά μέρη, ανεβκίνοντας σ'ε καθάρη ποιητική περιωπή και με τ'ο πλείο της μορφής του φτάνει σ'ε σημαντική καλλιτεχνική αξία. Δέν είμαι άπό τ'ους πολυ θαυμαστές της λατινικής ποίησης. Τ'ο τεχνητό και ζητημένο της περισσότερο, τ'ο όχι αΐτόματο και άμεσα άπό τή ζωή έμπνευσμένο που τή διακρίνει, αν εξαίρει κανείς τόν Κάτουλο, ο αΐλικός της χαραχτήρας σ'τ'η εποχή της άκμης της δε μ' ένθουσιάζουν τόσο. Όσοι καλλιτεχνική εκ-